

ділів ювенальної превенції Національної поліції України – виконавчо-розпорядча, державно-владна діяльність з організації та здійснення функцій охорони публічного порядку, гарантування публічної безпеки, попередження й

припинення правопорушень дітьми та щодо дітей за допомогою профілактичної, адміністративної, оперативно-розшукової, кримінально-процесуальної діяльності підрозділів ювенальної превенції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручн. / О. Безпалова, О. Джафарова, В. Троян та ін.; за заг. ред. В. Сокурєнка. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
2. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 196 с.
3. Калюк О., Константинов С., Куліков В. та ін. Адміністративна діяльність Національної поліції: навч. посібник для підготовки до іспиту / за ред. В. Кулікова. К.: Освіта України, 2016. 230 с.
4. Адміністративна діяльність Національної поліції: навч. посібник / кол. авт., кер. В. Глуховеря. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 248 с.
5. Оржеховська В. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх: навч.-метод. посібник. К.: ВіАН, 1996. 351 с.
6. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17 грудня 2017 р. № 1044. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18>.

УДК 347.9

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБИГУ СУДУ

ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE FUNCTIONING OF THE DATABASE OF DOCUMENTS IN THE COURT

Погорілецька А.В., старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін

*Криворізький факультет
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Богатирьова М.О., викладач

*Криворізький юридичний коледж
Національного університету «Одеська юридична академія»*

У статті висвітлено теоретичні і практичні проблеми організаційно-правового аспекту концепції впровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи в судочинство. Проаналізовано проблеми функціонування автоматизованої системи документообігу суду. Акцентовано увагу на питаннях регулювання права громадян на доступ до публічної інформації під час забезпечення судочинства України. Зроблено висновок щодо необхідності розширення можливостей автоматизованого комплексу Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи з питань доступу і правового регулювання права громадян на доступ до публічної інформації, забезпечення відкритого правосуддя в Україні.

Ключові слова: судова влада, судочинство, система документообігу, судова справа, відкритість, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, право громадян на доступ до публічної інформації.

В статье освещаются теоретические и практические проблемы организационно-правового аспекта концепции внедрения Единой судебной информационно-коммуникационной системы в судочинство. Проанализированы проблемы функционирования автоматизированной системы документооборота суда. Акцентировано внимание на вопросах регулирования права граждан на доступ к публичной информации при обеспечении судочинства Украины. Сделан вывод относительно необходимости расширения возможностей автоматизированного комплекса Единой судебной информационно-телекоммуникационной системы по вопросам доступа и правового регулирования права граждан на доступ к публичной информации, обеспечения открытого правосудия в Украине.

Ключевые слова: судебная власть, судочинство, система документооборота, судебное дело, открытость, Единая судебная информационно-телекоммуникационная система, право граждан на доступ к публичной информации.

The problems of the information communications development at the present stage of the European integration processes of Ukrainian society require the creation of new organizational and legal mechanisms for information activities of state authorities, that is due to the growing interest of the public in an open and transparent justice, which requires the development of new standards for information and communication facilities for use by Ukrainian courts.

The application of the automated database of documents in the court since 2011 allowed the principle of independence of the court to be implemented, creating the absence of a judge's dependence on the distribution of a particular case under certain subjective factors. In turn, the modern process of implementing information technology processes into the judicial system and the law enforcement mechanism of the state causes certain problems during the operation of the implemented information technologies and the impossibility of using and adapting the existing complex to a single standard.

The purpose of this article is to study the theoretical and practical problems of the organizational and legal aspect of the functioning of the database of documents in the court regarding the implementation of the concept of the Single Judicial Information and Telecommunication System in the administration of justice.

The modern concept of the functioning of the information and communication complexes of the automated database of documents in the court today requires the revision and reprogramming of individual modules to improve the functioning of software products in the implementation of certain processes of processing, storage, transmission, data formation in the implementation of justice.

Using existing databases in the legal process, it is not possible to store the results of recordings of court sessions in cloud space, due to outdated resources and application in courts of various hardware fixations that record different file formats with the recording of the court session, which complicates the work with these electronic documents.

The modern automated database of documents in the court does not provide the opportunity to ensure consistent work with documents, including the possibility to implement e-justice and adaptation to the corresponding modules of existing state databases in other areas of the legal field of Ukrainian society. It is not possible to provide access to documents in electronic form on the basis of existing software platforms due to the lack of personalization policy and differentiation of users through accounts according to differentiated user access rights.

At the same time, attention should be paid to the issue of regulating the right of citizens to access public information while ensuring the legal process of Ukraine through the modules of the Single Judicial Information and Telecommunication System, which should contain additional options for the subsystem "Single Contact-Center of the Judicial Power of Ukraine", which are not provided with the concept, but will ensure the implementation of the openness of justice.

Key words: judicial power, judicial system, automated database of documents, litigation, openness, Uniform judicial information and telecommunication system, right of citizens to access public information.

Проблеми становлення інформаційних комунікацій на сучасному етапі євроінтеграційних процесів українського суспільства потребують створення нових організаційно-правових механізмів інформаційної діяльності органів державної влади. Стратегія вибору комунікаційного засобу в інформаційній діяльності судових органів потребують детального аналізу, що зумовлено зростанням цікавості громадськості до відкритого і прозорого правосуддя, а це, у свою чергу, передбачає розроблення нових стандартів інформаційно-комунікаційних засобів для використання українськими судами.

Застосування автоматизованої системи документообігу суду дозволило реалізувати принцип самостійності суду, усунуло залежність судді від розподілу конкретної справи за суб'єктивними ознаками. Водночас сучасна тенденція сприйняття громадянами судової системи неоднозначна, тому потребує розроблення правових механізмів підвищення ефективності правосуддя і рейтингу довіри українців до суду. Упровадження інформаційно-технологічних процесів у судову систему і правоохоронний механізм держави спричиняє проблеми під час функціонування таких інформаційних технологій, зазначимо також проблеми адаптування наявного комплексу до єдиного стандарту, що, на нашу думку, безумовно, потребує узагальнення і дослідження.

Метою статті є вивчення теоретичних та практичних проблем організаційно-правового аспекту функціонування системи документообігу суду щодо реалізації концепції Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.

Ухвалення законів України «Про інформацію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про доступ до судових рішень», «Про захист персональних даних» поставило нові завдання в галузі інформатизації правових процесів і застосування інформаційно-комунікаційних комплексів у судовій системі. У результаті проведення судової реформи з 1 січня 2011 р. запроваджено використання автоматизованої системи документообігу суду, яка функціонує згідно з Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженим рішенням Ради судів від 26 листопада 2010 р. № 30, з відповідними змінами від 12 квітня 2018 р. № 16. Дане положення визначає правове регулювання і функціонування апаратно-програмного комплексу, який є складовою частиною Єдиної судової інформаційної системи, спрямованого на забезпечення автоматизації діловодства в судах, збереження, обміну комплексу інформаційних ресурсів та судових документів, автоматичного розподілу судових справ та визначення присяжних у судах загальної юрисдикції тощо [1].

Введення інформаційних технологій під час здійснення правосуддя і його автоматизація схвалено Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 256 як один з аспектів Стратегії реформування судоустрою на 2015–2020 рр. Це, у свою чергу, привело до внесення низки змін, ухвалених 3 жовтня 2017 р. Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», за яким суди, Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія судів України, Державна су-

дова адміністрація України повинні перейти у своїй роботі на автоматизований комплекс Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС), застосовуючи сьогодні у своїй діяльності перехідні принципи, які затверджено Радою судів України в Положенні про автоматизовану систему документообігу суду [2].

Варто звернути увагу на те, що питанню функціонування автоматизованої системи документообігу суду для забезпечення його діяльності приділено значну увагу в працях таких українських правознавців, як: В.В. Городовенко, В.І. Дем'яненко, Р.І. Кирилюк, В.М. Когут, В.Б. Пчелін, В.І. Саранюк, І.Є. Словська, Ю.О. Смирнова та ін. Спроби дослідження роботи ЄСІТС та електронного судочинства здійснювали: М.О. Гетманцев, В.С. Мильцева, М.М. Пархоменко, Л.Р. Сердюк, В.О. Смирнова й ін. Окремо варто зупинитися на проблемах концепції побудови ЄСІТС і обґрунтуванні необхідності розширення можливостей автоматизованого комплексу ЄСІТС із питань доступу і правового регулювання права громадян на доступ до публічної інформації в Україні.

В.С. Мильцева у своїх дослідженнях зазначає, що ЄСІТС повинна забезпечити інтеграцію новітніх технологій у судову систему України [3, с. 162]. Упровадження в судовий процес ЄСІТС шляхом оптимізації та вдосконалення наявної автоматизованої системи документообігу, на думку М.О. Гетманцева, буде об'єктивно покращувати роботу суду і сприятиме вільному доступу до правосуддя засобами автоматизованих шаблонів процесуальних документів та правозастовних актів [4, с. 182].

Сучасна концепція функціонування інформаційно-комунікаційних комплексів автоматизованого документообігу суду сьогодні застаріла і потребує доопрацювання і перепрограмування окремих модулів для покращення функціонування програмних продуктів під час здійснення деяких процесів оброблення, зберігання, передачі, формування даних для реалізації правосуддя. З використанням наявних баз даних у судочинстві неможливо зберігати в мхмарному просторі результати запису судових засідань через застарілість ресурсів і застосування в судах різних технічних засобів фіксації, які створюють файли із записом судового засідання різних форматів, що ускладнює роботу з даними електронними документами. Сучасна автоматизована система документообігу суду не дає можливості забезпечити сумісну роботу з документами, зокрема, з можливістю здійснювати електронне правосуддя й адаптуванням у відповідні модулі наявних державних баз даних в інших сферах правового поля українського суспільства. Неможливо на базі наявних програмних платформ забезпечити доступ до документів в електронній формі через відсутність політики персоніфікації і розмежування користувачів через облікові записи відповідно до диференційованих прав доступу користувачів. Є проблеми щодо непрозорого застосування автоматизованої системи документообігу суду в питаннях призначення судді для розгляду судових справ, де порушується принцип черговості і навантаження.

2019 р. під час здійснення правосуддя у судах, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії судів України, Державній судовій адміністрації України, їх органах та підрозділах почне діяти ЄСІТС, яка буде реалізувати основні функції прозорості роботи електронного

правосуддя, у зв'язку із цим будуть внесені відповідні доповнення в ст. 15 Закону України «Про судоустрій і статус судів» [5]. Концепція побудови ЄСІТС, на нашу думку, покликана розвантажити працівників правосуддя, спростити судові процедури і документообіг суду.

Застосування в тестовому режимі підсистеми «Електронний суд» сьогодні впроваджено в Україні в пілотних судах, як-от: Київський апеляційний адміністративний суд; Голосіївський, Дарницький, Деснянський, Дніпровський, Оболонський, Печерський, Подільський, Святошинський, Солом'янський, Шевченківський районні суди міста Києва; Донецький апеляційний адміністративний суд; Вінницький апеляційний адміністративний суд; Вінницький окружний адміністративний суд; Апеляційний суд Одеської області; Київський районний суд міста Одеси; Одеський апеляційний господарський суд; Господарський суд Одеської області. У своїй діяльності дані суди керуються Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, а забезпечення тестової експлуатації даної підсистеми здійснюється Державним підприємством «Інформаційні судові системи». Перелічені суди надають відповідні зауваження щодо функціонування вищезазначеного системного модуля, що дозволить визначити прогалини в роботі даної програмної підсистеми і ліквідувати проблеми до впровадження ЄСІТС у всій системі правосуддя України.

Концепція побудови ЄСІТС забезпечить можливість здійснення розгляду судових справ, звернень до суду або участь у судових провадженнях з отриманням відповідної документації в електронному вигляді за допомогою інформаційно-комунікаційних засобів. Ми вважаємо, що дана оптимізація зможе пришвидшити роботу суду, зменшити витрати на паперові носії і вартість послуг доставки судових документів до учасників судового провадження. ЄСІТС реалізує можливість функціонування електронних документів у межах різних систем правосуддя, які будуть зберігатися, оброблятися в єдиній базі даних, а документообіг між судами й установами правосуддя переведеться в електронну форму, що дозволить, наприклад, проводити відеоконференції в режимі реального часу.

Структура ЄСІТС містить комплекс підсистем:

1. Загальна підсистема – забезпечить можливість роботи Електронного кабінету користувача за допомогою електронного цифрового підпису; веб-порталу «Судова влада України»; модуля ЄДРСР із можливістю розмежування прав доступу користувачів, синтезу інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань; електронної бази даних ЄДРВД, що організує роботу з виконавчими документами; модуля «Відкриті набори даних» та модуля «Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами».

2. Єдина підсистема електронного діловодства судів, органів та установ системи правосуддя – реалізує роботу модуля «Електронний суд», за допомогою якого учасники судового процесу зможуть працювати з електронними документами і відповідними веб-посиланнями на судові повістки, виклики, рішення суду; модуля «Електронне діловодство» – для оптимізації процесуального діловодства в системі правосуддя і переходу на безпаперовий документообіг; модуля «Автоматизований розподіл» – для автоматичного розподілу судових справ між суддями, визначення присяжних; модуля «Електронний архів», що буде зберігати електронні документи в електронному архіві; модуля «Судова статистика» – для формування, перевірки й оприлюднення статистичних і оперативних даних системою правосуддя.

3. Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами – автоматизує процеси кадрового, бухгалтерського і фінансового обліку за допомогою модуля «Управління персоналом, фінансовим та бухгалтерським

обліком», інших модулів з питань управління фінансово-господарською діяльністю.

4. Єдиний контакт-центр судової влади України – це контакт-сервіс, що забезпечить двосторонній зв'язок із користувачами.

5. Комплексна система захисту інформації – реалізує комплекс організаційних і програмно-технічних засобів для забезпечення повноцінної роботи ЄСІТС, її інформаційних ресурсів і баз даних [6].

Вважаємо за доцільне зупинитися більш детально на роботі і забезпеченні функціонування модуля «Єдиний контакт-центр судової влади України». У р. IV вищезгаданої Концепції визначено поняття контакт-центру судової влади України як контакт-служби, що здійснює професійно працює з користувачами, надає консультативну, дистанційну підтримку щодо застосування технічних засобів контакт-центру для проведення відеочатів, судових засідань у режимі відеоконференцій, їх трансляцій, аудіо-, відеофіксації судових засідань, надсилає електронні повідомлення користувачам, згідно з вимогами законодавства. Даний центр буде забезпечувати автоматизацію надсилання повідомлень користувачам засобами електронної пошти або мобільного зв'язку.

Однак актуальним у цьому плані постає питання щодо врегулювання відповідальності посадової особи даного центру щодо рівня професійності в наданні відповідних консультацій і визначенні типових стандартів дії користувачів у тій чи іншій ситуації, яка може виникнути щодо налаштування Електронного кабінету учасника судового процесу. Тому вважаємо доцільним створення відповідного положення стосовно функціонування підсистеми з розробленням типових робочих ситуацій і питань під час використання Електронного кабінету й ідентифікації користувача.

Варто зауважити, що у функції і повноваження даної підсистеми необхідно додати опцію щодо реєстрації звернень і запитів користувачів із відповідною фіксацією такої інформації в розділі, що забезпечить реалізацію законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації». Звернення або запит мають зберігатися в інформаційному реєстрі модуля програми, розглядатися у встановлені законодавством терміни, надаватися користувачам ЄСІТСа в Електронному кабінеті у відповідному меню. Даний документ повинен мати відповідні реквізити, які визначають відповідальну особу за надання інформації за запитом або зверненням. Варто зазначити, що необхідно також реалізувати право громадян на інформацію з використанням засобів мобільного зв'язку, що дасть змогу отримувати запитувачам текстові повідомлення з гіперпосиланням на веб-адреси сайту, де міститься відповідь на запит чи звернення. Після здійснення персоналізації і надання підтвердження запитувач може ознайомитися з відповіддю представника судового процесу.

На підставі вищезазначеного можна вважати, що виконання даного комплексу заходів створить дієвий механізм підвищення ефективності і прозорості системи правосуддя, рейтингу довіри до суду, спростить процедури отримання великої кількості процесуальних документів, позбавить від бюрократичного затягування щодо надання запитуваних документів, дозволить зберігати в електронному вигляді велику кількість електронних документів, що спростить процедуру виконання термінів, передбачених законодавством, реалізує право громадян на доступ до публічної інформації засобами інформаційних технологій.

У підсумку нашого дослідження можна дійти таких **висновків**: впровадження комплексу ЄСІТС забезпечить можливість переходу на новий формат реалізації правосуддя в Україні, який, у свою чергу, потребує певних процедурних змін, що мають бути закріплені на рівні відповідних положень і інструкцій щодо функціонування кожної з підсистем ЄСІТС, а саме: Загальна підсистема;

Єдина підсистема електронного діловодства судів, органів та установ системи правосуддя; Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами; Єдиний контакт-центр судової влади України; Комплексна система захисту. Створення ЄСІТС на основі викорис-

тання технології хмарних систем зберігання й оброблення даних дозволить покращити функціонування наявної автоматизованої системи документообігу суду під час передачі, формування даних для реалізації правосуддя в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про автоматизовану систему документообігу суду від 26 листопада 2010 р. № 30 (зі змінами) / Рада суддів України. URL: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/dodatokpolozennaasds-135c96f9de.pdf>.
2. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2017. № 48. Ст. 436.
3. Мильцева В.С. Правові аспекти організації єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 3. Т. 2. С. 161–163.
4. Гетманцев М.О. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: реальність і виклики сьогодення. Підприємство, господарство і право. 2017. № 4. С. 179–183.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
6. Концепція побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи / Державна судова адміністрація. URL: <https://dsa.court.gov.ua/userfiles/Konseps.pdf>.

УДК 342.9

ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАДІЙ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР РОЗРОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

CONCEPT AND CHARACTERISTICS OF THE STAGES OF ADMINISTRATIVE PROCEDURES FOR THE DEVELOPMENT OF STATE ANTI-CORRUPTION POLICY

Ростовська К.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Стаття присвячена висвітленню питання стосовно адміністративних процедур розроблення державної антикорупційної політики. Сформульовано авторське визначення поняття адміністративних процедур розроблення державної антикорупційної політики, досліджено їхні стадії. Запропоновано шляхи вирішення проблемних питань, спрямовані на покращення адміністративно-правового регулювання підготовки та реалізації антикорупційних програм.

Ключові слова: корупція, адміністративні процедури, стадії, антикорупційна програма, антикорупційна політика.

Статья посвящена освещению вопроса об административных процедурах разработки государственной антикоррупционной политики. Сформулировано авторское определение понятия административных процедур разработки государственной антикоррупционной политики, исследованы их стадии. Предложены пути решения проблемных вопросов, направленных на улучшение административно-правового регулирования подготовки и реализации антикоррупционных программ.

Ключевые слова: коррупция, административные процедуры, стадии, антикоррупционная программа, антикоррупционная политика.

The article is devoted to raising the issue of administrative procedures for the development of state anti-corruption policy. The author's definition of the concept of administrative procedures for the development of state anti-corruption policy was formulated, their stages were investigated. The ways of solving problem issues aimed at improving the administrative and legal regulation of the preparation and implementation of anti-corruption programs are proposed.

Administrative procedures for the development of state anti-corruption policy are regulated by the administrative-procedural norms of the activities of authorized entities on the preparation, approval, approval and disclosure of state anti-corruption policy.

Administrative procedures for the development of state anti-corruption policy consist of two types: 1) the administrative procedure for the development of a national anti-corruption policy; 2) the administrative procedure for developing an anti-corruption program; 3) the administrative procedure for developing an anticorruption program of a legal entity.

Administrative procedures for the development of state anti-corruption policy are implemented within the procedural stages, which consist of a number of procedural stages and actions, each of which implements intermediate goals. Stages of administrative procedures for the development of state anti-corruption policy are relatively independent sets of procedural actions and stages of authorized actors aimed at solving and solving local tasks in preparing, agreeing, approving and publicizing state anti-corruption policy.

Key words: corruption, administrative procedures, stages, anticorruption program, anti-corruption policy.

Набранням чинності Законом України «Про запобігання корупції» [1] у державі сформовано нову систему планування запобігання та виявлення корупції. Одним з елементів запобігання корупції в Україні визначено запровадження антикорупційної політики й антикорупційних програм, останні ухвалюються не тільки в органах влади, але й юридичними особами. Законом України «Про запобігання корупції» також визначено загальні вимоги до антикорупційної політики й антикорупційних програм, їхній зміст і порядок ухвалення, визначено повноважен-

ня спеціальних суб'єктів, як-от уповноважений підрозділ (особа) з питань запобігання та виявлення корупції та Національного агентства запобігання корупції під час розроблення антикорупційної політики й антикорупційних програм.

Такі новації потребують чіткої регламентації щодо адміністративних процедур розроблення антикорупційної політики й антикорупційних програм, процедур ухвалення антикорупційних програм, однак сьогодні ці процедури врегульовані законодавством недостатньо, що і спричиняє